

Lõuna - Mulgimaa

Nr 9 (240)
Oktoober 2015
Hind 0,26 €

Halliste ja Mõisaküla lehekülg

Mõisakülas on kooliharidust antud 110 aastat

Mõisakülas tähistati 10. oktoobril pidulikult 110 aasta möödumist asulasse esimese kooli rajamisest ja järjepideva emakeelse koolihariduse andmisest.

Killukesi ajaloost

Esimeseks kooliks Mõisakülas oli erakool, mille 13. oktoobril, vana kalendri järgi mihklipäeval 29. septembril 1905. aastal asutas toonane aktiivne ühiskonna-, kultuuri- ja haridustegelane Jaan Sihver. See oli kaheklassiline 60–70 õpilasega kool, mis asus Sihveri naise Helene Kollisti isa majas aadressil Kesk tänav 7. Kooli avamisel viibinud Abja parun von Stackelberg lubas koolile tasuta küttepuid. Koolijuht Sihverit abistas koolis tütarlaste gümnaasiumi lõpetanud naisõpetaja Karu.

Jaan Sihver arreteeriti 24. detsembril 1905. aastal revolutsioonilise tegevuse pärast ja 1906. aasta jaanuaris kool suleti. Mõisaküla lapsed hakkasid taas käima lähedal asuvas Laatre ministeeriumikoolis.

Oktoobris 1906 avas Pärnu Eesti Kooli Seltsi Mõisaküla osakond siin üheklassilise eestikeelse eraalgkooli, kus oli ligi poolsada õpilast ja üks õpetaja. Peagi suurenes õpilaste arv 120–140-ni. Koolijuhatajaks oli aastail 1906–1910 Andres Luts. 1908. aastal muudeti kool viieõppeaastaliseks 2-klassiliseks algkooliks. 1911. aastast sai koolijuhatajaks Elmar Glück-Raidal. 1917. aastal muudeti kool progümnaasiumiks, 1920. aastal 6-klassiliseks algkooliks. Mõisaküla algkool oli Eesti Vabariigi ajal suurim Halliste kihelkonnas ja kogu Pärnu maakonnas.

18. oktoobril 1899 Jäärjas sündinud Elmar Glück-Raidal juhatas Mõisaküla kooli 1941. aastani. Ta oli erakordselt aktiivne ja lugupeetud linnakodanik. Kahjuks 14. juunil 1941 ta küüditati ning ta suri 9. augustil 1943 Siberis vangilaagris.

1. septembrist 1950 hakati Mõisakülas andma keskharidust, aastast 1960 Mõisaküla Keskkooli nimetuse all. 1973. aastal valmis uus koolimaja, kus direktoriks sai Helga Sams. Posti tänav 6 asunud vana koolimaja ukse keeras sümboolselt lukku viimane direktor seal majas Valdiku Pilt, kelle panus oli suur

Pärast Mõisaküla kunagisele koolihoonele mälestuskivi avamist tegid vilistlased selle taustal meeleolukaid lendude esindajate ühisjäädvustusi.

ka uue koolimaja valmimisse.

Keskkooli lõpetajaid on 65 aasta jooksul Mõisakülas olnud kokku 645. Viimane 52. lend lõpetas 2007. aastal. Seal edasi tegutseb keskkooli asemel 9-klassiline Mõisaküla Kool, kus käesoleval sügisel istus koolipinkidesse 46 õpilast.

Mälestuskivi haridustemplile

Kooli juubelpidustuste raames kohtusid esmalt koolimajas rõõmsas ringis taas endised õpetajad. Seejärel sõideti busiga Mõisaküla kalmistule, et mälestada endi seast jäädavalt lahkunud kunagisi häid kolleege.

Juubeliaktusel koolimaja lipuehtes saalis kõlasid kaunit päevakohased värsid ja õpilaste esitatud laulud. Keskkooli vilistlaste kingitud küünla süütas vanima osalenud lõpetajana Enn Mälgand 1955. aasta II lennust. Püsti seistes lauldi Eesti hümni ja seejärel mälestati manalateele läinud õpetajaid ning koolikaaslasid. Põhjaliku ülevaate kooli ajaloost andis õpetaja Maile Kreevus.

Tervituseks said sõna Mõisaküla linnapea Ervin Tamberg, Viljandi Maavalitsuse haridus- ja sotsiaallosakonna juhataja Mõisaküla Keskkooli XV lennu vilistlane Ilmar Kütt ning Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik Tartu Ülikooli majandusprofessor XXVI lennu vilistlane Urmas Varblane. Praegune direktor Pirje Usin tänas südamlukult mitmeid oma eelkäijaid, nende seas staažikaimana 1976.–2003.

Mõisaküla kooli juubeliaktusel tänas praegune direktor Pirje Usin teiste hulgas südamlukult ka endist kauaaegset direktorit Aavo Kikast, kelle direktoriajal ta ise kunagi oma kooliteed alustas.

Fotod: Meelis Sõerd.

aastani direktoriks olnud ja hiljuti 80. juubelit tähistanud teenekat Aavo Kikast. Viimati nimetatul oli ühtlasi au vana koolikella helistades aktus lõpetada.

Peale aktust avati Posti tänav 6 asunud vana koolimaja asemel mälestuskivi. Linna veetrassi kaevamisel päevalgele tulnud kivimürakalt, mille külge on kinnitatud must marmortahvel tekstiga „Siin asus aastatel 1910–1973 Mõisaküla kool“ ning koolimaja pildiga, eemaldasid kätte Mõisaküla linnavolikogu esimees Jorma Öigus ja endine kauaaegne õpetaja Helga Sams. Head ja toredat kooliaastaist kunagises koolimajas ja suurepäraseid õpetajaid meenutasid nii Helga Sams kui ka tema õpilane Ilmar Kütt. Mälestuskivi taha platsile istutasid lendude esindajad lõpuks neli elupuud.

Koolihariduse andmine Mõisakülas jätkub. Linna lähikümnendi arengukava priori-

teetideks on säilitada Mõisaküla kool põhikoolina, kus pidevalt kaasajastatakse õppimisvõimalusi ja kus on loodud tingimused iga õpilase terviklikuks arenguks. Võimalikud arengusuunad tulevikus on distantsõpe ja erivajadustega õpilaste õpetamine.

Tegevuskava selleks näeb ette koolimaja ja spordihoone uue küttesüsteemi väljaehitamist koos katlamajaga, lisaks spordihoonesse ventilatsioonisüsteemi ning saunaruumide ehitamist, koolihoone välisfasaadi ning koridoride ja treppide korrastamist, klassiruumide valgustuse nõuetega vastavusse viimist, koolile jalgrataste ja spordivahendite varjualuse ehitamist, majutusvõimaluste loomist kaugemal elavatele ja distantsõppel olevatele õpilastele jne.

MEELIS SÕERD

Muuseumis näitust külastanud Die' kooliõpilased jäädvustasid end rahvariietes mulgi mehe nuku (ülemises reas kaabuga) taustal mälestuseks ühispildile.

Foto: Urmas Tuuleveski.

Näitus Prantsusmaal tutvustas mulgi pärandkultuuri

19.–28. septembrini kestis Lõuna-Prantsusmaal Die' väikelinnas festival Ida-Lääs, mis oli tänava täielikult pühendatud Eestile. Ülevaatliku pärandkultuuri ekspositsiooniga oli festivalil esindatud ka Mulgimaa.

Eesti meedias ilmunud vastukajade kohaselt saatis Eesti kirjanike, muusikute ja filmitegijate esinemisi, ümarlaudu ja õpitube suur edu ja saalid olid huvilisi täis. Aktiivselt võeti osa nii setude ja eesti kirjanduse konverentsist kui ka kodumaise rahvakultuuri ja kokakunsti töötubadest. Kohalik ajakirjandus kajastas elavalt nii kontserte, näitusi, seminare, luuletunde kui ka filmiõhtuid.

Festivalil Die's tutvustati ka Mulgimaa ajalugu ja kultuuri. 22.–29. septembrini oli avatud sellekohane valiknäitus tuntud pärandkultuuri talletajale Urmas Tuuleveskile kuuluva Oisu sepikoja kogust. Väljapanek äratas Tuuleveski sõnul külatajais Mulgimaa vastu suurt huvi.

„Esitati küsimusi mulgi traditsioonide ja identiteedi kohta. Tore kohtumine oli õpilastega, kes püüdsid aimata kindamustrite nimetusi. Enamik neist oskab nüüd öelda „Kassikäpp“,“ märkis Urmas Tuuleveski. „Paluti ka kõiki mulke ja mulkide sõpru tervitada“, lisas ta.

29. septembril pärast Mulgimaad tutvustava ekspositsiooni mahavõtmist toimus Die's näitusepaigaks olnud muuseumis väike tänapäevane näituse korraldamisel ja ülespanemisel abiks olnud tublidele inimestele. „Tänupeol pakkusime kiluleiba. Kiludele lisaks olnud munad ja sibulad tulid Alpile jalamilt,“ täpsustas Tuuleveski.

MEELIS SÕERD

Toetagem Arnold Luhaääre mälestusmärgi püstitamist

Mõisakülas on 20. novembril 1905 sündinud Eesti spordi suurkuju Arnold Luhaäär, kes on siin alustanud sporditeed ja lõpetanud kohaliku kooli. A. Luhaäär püsis raskekaalu tõstmises maailma tipus aastatel 1927–1939, kauem kui ükski teine Eesti tõstesportlane.

Eestis ei ole palju sportlasi, kellel on kaks olümpiamedalit.

Arnold Luhaääre saavutuste reas on 1928. aasta Amsterdami olümpiamängude hõbe- ja 1936. aasta Berliini olümpiamängude pronksmedal.

Lugupeetud eestimaalased! Palume teid toetada Arnold Luhaäärele mälestusmärgi püstitamist Mõisakülla.

Mõisaküla Linnavalitsus avas toetuseks konto EE041010302005428003 (selgitus: Arnold Luhaääre mälestusmärk).

ENN RAIESTE

OMAVALITSUSKROONIKAT

HALLISTE VALLAVOLIKOGU

23. IX 2015 toimunud istungil:

- kuulati Halliste põhikooli direktor Merle Hüva kooliteemalist ettekannet;
- muudeti Halliste vallavolikogu 26. II 2015 otsust nr 8 „Halliste vallavalitsuse hallatavate asutuste personali koosseisude ja töötasumäärade kinnitamine“;
- muudeti Halliste vallavolikogu 25. VIII 2010 otsust nr 21 „Vallavara otsustuskorras ja enampakkumise teel võõrandamine ja hindade määramine“;
- muudeti Halliste vallavolikogu 17. III 2014 otsust nr 9 „Vallavara võõrandamine suulise enampakkumise teel“;
- otsustati isikliku kasutusõiguse seadmine Halliste valla munitsipaalomandisse kuuluvatele kinnisasjadele Eesti Lairiba Arenduse Sihtasutuse kasuks;
- otsustati ehitusseadustikus sätestatud ülesannete delegerimine;
- anti arvamus kinnistu omandamiseks;
- toimus Halliste valla arengukava 2015-2025 esimene lugemine;
- võeti vastu määrus „Halliste valla aukodaniku nimetuse andmise kord“;
- vaadati läbi Viljandi maakonna hariduse arengukava eelnõu.

HALLISTE VALLAVALITSUS

9. IX 2015 toimunud istungil:

- kinnitati vajaduspõhise peretoetuse saajate nimekiri;
- kinnitati hooldajatoetuse saajate nimekiri;
- anti ülevaade üürilepingu rikkumisest;
- otsustati kaevamisloa väljastamine;
- tehti otsus Kaarli rahvamaja platsi ja Sultsi-Abja-Paluoja maanteelt Kaarli teele mahasõiduala aukude parandamiseks ja kahekordseks pindamiseks korraldatud hinnapakumiste edukaks tunnistamise osas;
- määrati katastrüksustele sihtotstarbed ja koha-aadressid;
- lahendati korraldatud jäätmeveoga seotud avaldusi;
- muudeti Halliste vallavalitsuse 24. X 2011 korraldust nr 186 „Maa riigi omandisse jätmise, katastrüksuste plaanide kooskõlastamine, lähiaadressi ja sihtotstarbe määramine“.

21. IX 2015 toimunud istungil:

- lahendati korraldatud jäätmeveoga seotud avaldusi;
- otsustati kiita heaks Hajaasutuse programmi aruanne;

6. X 2015 toimunud istungil:

- kinnitati enampakkumise tulemused;
- anti korraldus riigi rahastatava lapsehoiuteenuse võimaldamiseks;
- tehti otsus lastelaagri rahastamise suhtes;
- lahendati hooldusega seotud avaldusi;
- lahendati korraldatud jäätmeveoga seotud avaldusi;
- lahendati raha eraldamiseks esitatud avaldusi.

MÕISAKÜLA LINNAVOLIKOGU

17. IX 2015 toimunud istungil:

- otsustati pikendada liisingulepingut sõiduautole Toyota Avensis 1,8 (reg nr 470 BCY kaheks aastaks);
- otsustati anda üürile Annor Group OÜ-le Pärnu tn 45 I korrusel asuvad äriruumid üldpinnaga 31,2 m² üheks aastaks;
- otsustati anda soovijale üürile Mõisaküla linnale kuuluv eluruum asukohaga Pärnu tn 45-3 üldpinnaga 48,5 m²;
- algatati peremehetaks tunnistamise menetlus Kiikre tn 32, Kiikre tn 47, Kase tn 7 ja Kivi tn 15 asuvate ehitiste suhtes.

MÕISAKÜLA LINNAVALITSUS

22. IX 2015 toimunud istungil:

- kehtestati alates 1. I 2016 Mõisaküla hoolekandekeskuse kohamaks summa 490 € kuus;
- lahendati toimetulekuvahenditest täiendava sotsiaaltoetuse maksmise taotlusi;
- määrati ja maksti välja septembrikuu toimetulekutoetused 6 taotlejale kokku 651,17 €;
- otsustati kiita heaks Mõisaküla linna uue arengukava (aastateks 2016-2026) eelnõu ning esitada see avalikule väljapanekule 2 nädalaks (28.IX-11.X 2015) linnavalitsuses ja linna kodulehel. Kehtestati arengukava eelnõusse ettepanekute esitamise tähtjaks 11. X 2015 ja arengukava avaliku arutelu toimumise ajaks 12. X 2015 kl. 14 linnavolikogu istungite saalis.

TÄPSUSTUS

Septembrikuu Lõuna-Mulgimaas oli juttu Mõisaküla linna ja Läti Ipiku valla noorte vahelisest sportlikust sõpruskohtumisest Mõisaküla viihallis. Märkimata jäi seejuures, et toreda ettevõtmise toetajaks oli lisaks Mõisaküla linnavalitsusele ka Mõisaküla nelipühikiriku kogudus, kes annetas sõpruskohtumise heaks kogu tulu, mis laekus Mõisaküla tänavuste kodukandipäevade ajal korraldatud õnneloosist.

Ühtlasi tänab EKNK Mõisaküla kogudus kõiki inimesi, kes õnneloosi piletit ostsid, sel moel omalt poolt antud panuse eest noorte sõpruskohtumise õnnestumise.

MÄLESTAME

HANS PÖDER

21. IV 1931 – 11. X 2015

Mõisaküla linnavalitsus

Austati vanavanemaid

Septembrikuu teisel pühapäeval toimus Kaarli rahvamajas vanavanemate päeva tähistamine.

Tagasihoidlikul kontserdil esinesid vanavanemate auks värsked koolijärgsed Oisust ja Kaarlist ning juba kogenumad muusikud Karksi-Nuia muusikakooli ansambli Linnutee ning Lõotsavägilaste ridadest. Muusikaliste etteastete vahele oli põimitud luuletusi ning jutukehi vanavanematest. Pärast kontserdi viimast lugu, milleks oli ilmselt kõiki saalisviibinuid liigutanud mulgikeelne „Üits paigake“, ootas kõiki ka kohvi-ja koogilaud.

Üritusega jäid rahule nii esinejad kui ka külalised. Suur aitäh kõigile osalenuile!

LIISA-ANDRA LOHU

Lastelaste tore esinemine Kaarli rahvamajas tegi neid kuulunud-vaadanud vanavanematel südame soojaks.

Foto: Liisa-Andra Lohu

Kas on kerge olla õpilane? Aga õpetaja?

5. oktoobrit ootavad igal kooliaastal lõpuklasside õpilased – siis on ju õpetajate päev! Mõisaküla kooli kuus IX klassi õpilast liitsid-lahutasid end küll nii, küll naa, aga kuidagi ei olnud võimalik kuuekesi kõiki koolipäeva mahtuvaid vajalikke ameteid sobivalt jagada. Kuidas te kujutaksite ette näiteks 0,75 õpetajat klassi ees? Eriti nagu ei kujuta jah! Sestap tuli ka ametivendi VIII klassist appi võtta.

Ainetundide läbiviimine ei olnud kõige keerulisem ülesanne, sest vanemad kolleegid – päris õpetajad – tulid ikka appi ja jagasid näpunäiteid. Aga mida teha õpsidega?

Õpetajana pean ütleva, et meie tunnid olid noorpedagoogidel Robinil ja Karlil tõelise põhjalikkusega ette val-

mistatud. Kõigepealt muidugi puksiti meid õpetajatetoast välja. Meie klassiruumiks sai arvutiklass. Esimene tund oli joonistamine. Aga mitte lihtsalt mingi „vaba teema“, vaid seoses kooli 110. aastapäevaga oli tarvis joonistada Mõisaküla vapilind – öökull. Vaikse nohinaga asusime tööle. Õnneks oli võimalik pisut spikerdada. Arvutiklass ikkagi! Vastutust lisas ka teadmine, et piltidest korraldatakse näitus.

Teise tunni algul saime teada, et nüüd on kirjandus. Ja teist korda pandi õpetajate loominguulatus proovile. Ülesandeks oli koostada akrostihon, pühendatud taas kooli sünnipäevale. Selle akrostihoniga olime IX klassis just mõni tund tagasi pisut maadelnud, kuid nüüd oli vahva kuulata,

kuidas Karl tõsisel moel selgitas, mis liiki luuletusega tegu on. Karli metoodika ülesande tutvustamisel oli viljakas, kõik said aru ja sissepoole suunatud pilkudega asusime luuletama.

Kolmandaks tunniks oli pinge tõusnud lakke, sest algas matemaatika. Noormehe-õpetajad suunasid meid netiaadressile, mille avanedes olime matemaatika olümpiaadiülesannete lehel. Kui esimeste loogikaülesannete kontrollvastused osutusid täitsa õigeteks, siis mida edasi, seda keerulisemaks läks. Eriti muidugi filoloogidel, sest nende hallide ajurakkude reaalkurrud olid päris tolmu täis. Kontrollvastuste olemasolu aitas siiski tagurpidi käike tehes hädast välja. Õnneks oli sellegi tunni pikkus ainult 45

minutit.

Paarikaupa käest kinni saali kõndides nägime, et meie öökullid olid juba vaatamiseks väljas. Ja meiegi olime vaatamiseks väljas – õpilaste ees toolidel. Tüdrukud laulsid, direktor tänas noorpedagooge distsiplineeritud koolipäeva korraldamise eest. Siis astus sisse linnapea Ervin Tamberg, kenad lilled ja suur kommi-karp käes. Tore oli!

Kõige lõpuks küsis direktor, kuidas oli olla õpetaja. Järgnes pikk vaikus. „Õudne!“ kostis lõpuks üksik hääl saalist.

Aktus lõppes naerulagiga naga.

AITA MATSON,
Mõisaküla kooli emakeeleõpetaja

KUHU MINNA

MÕISAKÜLA KULTUURIMAJAS

- 21. X kl 19 Mulgi **mälumängu** I voor
- 14. XI kl 16 idamaise tantsurühma Bahira **5. aastapäeva kontsert**
- 21. XI kl 19 Alen Veziko ja Pärt Tärvasse **kontsert** „Ikka veel teel“. Piletid saadaval Piletilevis ja kohapeal. Info tel 525 6049.

MÕISAKÜLA RAAMATUKOGUS

- oktoobrikuu lõpuni avatud **fotonäitus** „Euroopa maaelu piltides“.

HALLISTE ANNATARES (kiriku naabruses)

- 2. XI kl 18 **hingedeõhtu**. Info tel 5256 049.

HALLISTE RAHVAMAJAS

- 29. XI kl 12 advendiaja alguse **kontsert**. Info tel 525 6049.

KAARLI RAHVAMAJAS

- 8. XI **isadepäeva** tähistamine
  - 21. XI **rahvamaja 50. aastapäeva** tähistamine
  - 29. XI **esimese advendi** tähistamine.
- Uusi liikmeid ootavad hooaega alustanud segarahvatantsurühm Türel (E, K kl 19), naisansambel Rosin (K kl 17.30), naisrahvatantsurühm Särts ja mudilaste näitering. Täpsem info tel 5886 1997 ja liisaandra@gmail.com

UUE-KARISTE RAHVAMAJAS

- 28. XI kl 12 **koduloopäev** ja I advendi tähistamine.
- Värsket verd ootavad näitering Kiiksud, eakate klubi 60+ ja kodulooring. Täpsem info tel 5344 8905.

TEADE

Halliste linnavalitsus kuulutab välja kandidaatide esitamise Halliste valla aukodaniku nimetuse omistamiseks. Halliste valla aukodaniku nimetus antakse füüsilisele isikule erilise auavaldusena Halliste vallale osutatud väljapaistvate teenete eest.

Vastavalt Halliste valla aukodaniku nimetuse andmise korrale peab ettepanek sisaldama tunnustamiseks esitatava isiku nime, sünniaega, elukutset või ametit, töö- või teenistuskoha, teenete kirjeldust ja põhjendust.

Ettepanekud palume esitada kirjalikult valla kantselesse Halliste vallamajas (Viljandi mnt 20, Halliste alevik, Halliste vald, 69501) või e-posti aadressile vald@halliste.ee hiljemalt 1. detsembriks 2015.

Halliste linnavalitsus

ÕNNITLEME LAPSE SÜNNI PUHUL!

ANU ja MAIKO HALLIK

24. IX sündis perre tütar MIA-LOREEN.

Mõisaküla linnavalitsus

Tervistav koolisügis Hallistes

Mitmekeelseid ja tegevusrohkeid septembri- ja oktoobrikuud Halliste põhikoolis võib rõõmustavalt nimetada ka tervisekuudeks.

Maakondlikel murdmaajooksu võistlustel saavutasid meie õpilased VI-IX klassi arvestuses väikeste koolide seas esikoha ja murdmaa teatejooksus I-V klasside hulgas kolmanda koha. Peale kooli spordinädalat osalesid VI-IX klassi poiste ja tüdrukute jalgpallivõistkonnad tublilt Viljandis peetud maakonna koolide jõukatsumisel.

12. oktoobril võtsid I-V klassi lapsed osa Eesti jalgpalli Liidu programmist „Jalgpalli kooli“, mille eesmärgiks on populariseerida jalgpalli ja panna lapsi rohkem liikuma. Poisid-tüdrukud õppisid poolteist tundi Tartu Tammeka klubist saabunud juhendajate ettenäitamisel vahvaid jalgpallurinipte ja oskusi. Edasiseks harjutamiseks kuluvad koolile marjaks ära kingituseks saadud kaks jalgpalliõpikut ja kümme jalgpalli, mille külalised koolile tubli kaasalõõmise eest õpipäeval kinkisid.

13. oktoobril toimus kooli aastapäeva puhul traditsiooniline Halliste jooks, mis kulges Halliste söökla eest piki jalgteed koolimaja juurde. Jooksus osales veerandsada õpilast, keda finišis kostitati kuuma teega. Kõige kiiremini läbis distantsi August Kitzbergi nimelises gümnaasiumis õppiv Halliste põhikooli vilistlane Romet Ain, kes tuli võitjaks ka möödunud aastal. Lisaks võitjadiplomile sai ta auhinnaks kolm paari spordisokke ja mahlapaki. Diploma, sokipaari ja mahlapakiga autasustasid kooli direktor Merle Hüva ja kehalise kas-

Tartu Tammeka jalgpalliklubi esindajate juhendamisel harjutasid Halliste kooli poisid-tüdrukud spordiplatsil ka palli turjal hoidmist.

Foto Meelis Sõerd.

vuse õpetaja Leo Liiber ka iga klassi kiiremat poissi ja tüdrukut. Mahlapaki sai aga iga jooksus osalenu.

Tubli kaasalõõmise eest septembrikuul tervisenädalal teenis kool 15 vabapäset Tartusse Aura veekeskusse. Viljandimaa Spordiliit võimaldab sinna sõiduks tasuta bussi. Veekeskusse sõitjad valib õpilaste seast välja kool sügisese sportliku aktiivsuse ja saavutatud tulemuste põhjal.

Rõõmustav on ka see, et kooli korvpallivõistkonnal on nüüd võimalik võistelda ühtses võistlusvormis. Tänu Halliste valla rahalisele toetusele sai kool hankida korvpalluritele kümme paari eri suurustes vormisärke ja -pükse.

Lisaks sportimisele võeti kahel esimesel koolikuul Halliste koolis ette palju muudki sisukat. Koolimajas rõõmustas mõnda aega silma sügislillede väljapanek ja äratas huvi leivanädalat tutvustanud stend. Külaskäigul Halliste raamatukokku pakkus õpilastele äratundmisrõõmu väljapanek „Halliste – minu kodukoht“.

Vana koolimaja pargis Kullal korraldas kool koos Halliste rahvamajaga mihklipäeva laada. Väikesed müüjad pak-

Halliste jooksu üldvõitja diplomi võttis direktor Merle Hüvalt tänavugi vastu Romet Ain (paremal). Tema järel tuli teiseks Silver Hermiste (taga keskel nr 23).

Foto Meelis Sõerd.

kusid maitsvaid küpsetisi ja muud laadakaupa. Esinesid mudilaskoor ja IV klassi laululapsed. Klassid valmistasid looduslikust materjalist toreid taimevaipu. Õpetajad korraldasid laadaloterii, kus võitis iga loos. Oma osavust puude vahele kinnitatud köiel näitasid julged turnijad.

Jätkub õuesõpe. I klass osales õuesõppes keskkonnahariduse programmi „Puuga sõbraks“ raames Tääksis. VI klassi õuesõpe toimus Soomaa.

Oktoober algul tähistasime koolis traditsiooniliselt õpetajate päeva. IX klassi õpilased tervitasid esimese tunni ajal kaasõpilasi ja õpetajaid toredate etteastetega. Päev jätkus õppetundidega nii õpe-

tajatele kui õpilastele. Õpetajad pidid lavastama etteantud teemat. Õuesõppetunnis tuli neil valmistada looduskompositsioon ja luua päevakohane laul. Noored „õpetajad“ said edukalt hakkama ja päev möödus torealt.

Kinnitust leidis ka tõsiasi, et ei saa me läbi Lätita. Nii kuulasid I-IV klassi õpilased koolimajas kultuuriakadeemia tudengite esitatud läti muinasjutu „Siil“. VI, VIII ja IX klass külastasid õpireisil Lätimaale kuulsat Ruhja jäätisevabrikut ja matkasid maalilisel Mazsalaca looduserajal.

MILVI KULL
MEELIS SÕERD

Klubi 60+ alustas uut hooaega

Uue-Kariste rahvamajas tegutsev klubi 60+ alustas seniste ja uute liikmete osalusel 1. oktoobri õhtul toimunud peoõhtuga oma mitmekülseks kujuneda töötavat järjekordset tegevushooaega.

Esmalt juhatas rahvamaja kaminasaalis peolaudes istunud seltskonna muusikapala saatel värsivormis suvest sügisesse näiteringi Kiiksud juhendaja Hilve Koidla.

Halliste vallavalitsuse poolt tõi klubile rahvusvahelise eakate päeva puhul tervitust ja andis kingitusena üle kommikorvi sotsiaaltöötaja Monika Erreline. Tä tões rõõmsalt, et mitmelt poolt vallast kokku käivad klubi liikmed on nooruslikud, ühtehoidvad, heatahtlikult toetavad ja tegusad.

Enam kui paarikümne koosviibinu seas oli ka mitu uut inimest. „Mõtlesime juba

Klubi 60+ naisliikmete kaasa toodud sügishoidised ja aiasaadused pälvivid hooaja avaõhtul Uue-Kariste rahvamajas neid maitsnud kaaslaste üksmeelse heakskiidu.

Foto Meelis Sõerd.

möödunud aastal, et tuleme,“ ütles üks neist, pensionär Olli Aren Hallistest. Temaga oli kaasas eakaaslane Lembi Tani. Mõlemad naised käivad tantsimas ka Halliste rahvamaja eakate tantsurühmas Sõsare, aga ega noorele hinge sellest ju ei piisa. Klubiõhtul said nad kuulda uuemat vallavoliko-

gu tegevusplaanidest, mida tutvustas volikogu liige Rein Tarkus. Ühislaulud võttis kitarri saatel peolauas üles taas Eha Lihtne Rimmu kandist.

Klubi juhatusel liikme Uue-Kariste rahvamaja juhataja Ivi Albi ohjamisel sai igauks teha ettepanekuid alanud klubihooaja sisustamiseks.

MEELIS SÕERD

SPORT

Udo Jakobson Mõisakülast (vasakul) ja Aimar Kielas Kilingi-Nõmmest.

Foto: Arvids Tisler.

Autosport

Autosporti võistkond Mõisaküla Udo, kuhu kuuluvad Udo Jakobson Mõisaküla ja Aimar Kielas Kilingi-Nõmme linnast, saavutas 2015. aasta Läti meistrivõistlustel autode 3 tunni kestvussõidus teedeta maastikul hõbemedali.

Kuuendat korda korraldatud võistlustel Lätis Riia lähisel Ozolniekis autode 3 ja 6 tunni kestvussõidus teedeta maastikul saatis 3 tunni sõidus edu Mõisaküla Udo võistkonna võistlejaid Udo Jakobsoni ja Aimar Kielast. 26. septembril toimunud viimasel neljandal etapil saavutas Mõisaküla Udo võistkond 3 tunni sõidus kolmanda koha, mis andis kokkuvõttes Läti meistrivõistluste 2015. aasta arvestuses teise koha ja hõbemedali. Samas toimunud 6 tunni sõidu arvestuses saavutati viimasel neljandal etapil teine koht, mis meistrivõistluste arvestuses tõstis võistkonna tublile neljandale kohale. Võistlused käesoleval aastal erinesid varasematest seetõttu, et sõideti neli etappi, mis ka kõik arvesse läksid.

Teine Mõisaküla linna esindanud võistkond Mõisaküla koosseisus Arvids Tisler, Hannes Tisler ja Hillar Lehtsaar viimasel neljandal etapil ei osalenud ja kokkuvõttes saavutati kolme etapi tulemuste põhjal tubli viies koht nii 3 kui ka 6 tunni sõidu arvestuses. Udo Jakobson on nüüd juba kahekordne Läti meistrivõistluste hõbemedali omanik autode 3 tunni kestvussõidus teedeta maastikul. Möödunud aastal saavutasid sama tulemuse ka Arvids Tisler ja Hillar Lehtsaar.

Tänname pereliikmeid ja kõiki teisi, kes aitasid võistluste korraldamisele kaasa ja olid igati toeks nende õnnestumisele. Eriti täname videokaameraga võistlusti jäädvustanud Uno Tislerit, kes täitis lisaks ka tõlgi ja vajadusel mehhaaniku rolli, ning mehhaanikuid Tavo Taimi ja Kaido Toomsood, kes hoolitsesid autode korrasoleku eest.

ARVIDS TISLER

Tõstetulemusi Arnold Luhaääre XXIII mälestusvõistlustelt

Mõisaküla spordihooones toimusid 3. oktoobril Amsterdami olümpiamängude hõbe- ja Berliini olümpiamängude pronksmedalimehe Arnold Luhaääre XXIII mälestusvõistlused tõstmises.

Võistlustel osales ligi poolsada kuni 17-aastast tõstjat Tartu linnast, Tartumaalt Mäksast, Järvamaalt Vargamäelt, Pärnumaalt Sindist ja Viljandimaalt Mõisakülast. Eesti tõstjatele pakkusid konkurentsi Läti spordikoolid Balvist ja Saldušest.

Võistluste parima tulemuse saavutas lätlane Rainis Peteris Gonta, Euroopa selle aasta noorte meistrivõistluste kümnes, kes kehakaalus kuni 77 kg rebis 116 kg ja tõukas 130 kg. Mõisaküla koolist käis tõstepörandal kuus võistlejat. Tüdrukute arvestuses tuli võistluste üldvõitjaks Itri Marii Varik kogusummaga 52 kg. Teise koha saavutasid Norman Erik Linnas kehakaalus kuni 35 kg kogusummaga 37 kg ja Kris Elblaus kehakaalus kuni 40 kg kogusummaga 56 kg. Kolmanda koha võitlesid välja Jan Jesper Tisler kehakaalus kuni 50 kg kogusummaga 80 kg ja kõige raskemate tõstjate konkurentsis kehakaalus alates 85 kg-st Karl Robert Karpa kogusummaga 175 kg. Tublilt võistles ka Kevin Visnapuu, kes isikliku rekordiga 47 kg oli kehakaalus kuni 45 kg kuus.

Arnold Luhaääre tütre Kersti Linask Luhaääre poolt välja pandud karika parimale Mõisaküla tõstjale võttis vastu Karl Robert Karpa, kes koefitsiendi järgi saavutas parima tulemuse.

Võistluste avadefilee spordihooones muutis pidulikult muusikiline etteaste Mõisaküla bigbändilt Iivo Hakkaja juhatusel. Võistlejaid tervitanud Mõisaküla linnavolikogu aseesimees Arvo Pede tõdes rahuloluga, et tõstesport on Mõisakülas heal järjel juba pool sajandit.

Arnold Luhaääre mälestusvõistluste omaaegse algataja ning senini entusiastliku eestvedaja peakohtunik Enn Raieste tänu ja tunnustuse pälvivad võistluste kauaaegsed kohtunikud Eduard Kaljapulk, Johannes Kask ja Edgar Vaglaots, Arvo Kama ja Vladimir Ossipov. Tänu seekordsete mälestusvõistluste toetamise eest väärivad Mõisaküla linnavalitsus, Mõisaküla kool, Viljandimaa spordiliit, Ain Pöder ja Egert Peek.

MEELIS SÕERD

Arnold Luhaääre XXIII mälestusvõistluste medalivõitjad Mõisaküla koolist.

Foto: Enn Raieste.

Mulkide juubelikonverents toimus Abjas

9. oktoobril 2015 toimus Abja kultuurimajas X Mulgi konverents. Just Abjas toimus enam kui 20 aastat tagasi esimene Mulgi konverents ja see sai ka põhjuseks, et juubelikonverents peaks toimuma samas paigas.

Mulgi konverentsi korraldab Mulgi Kultuuri Instituut, kuid korraldusse ulatab ikka abikäe see omavalitsus, kus konverents parasjagu toimub.

Tuleb tunnistada, et Abja vallavanem Peeter Rahnel võttis oma valla rolli ikka väga tõsiselt. See sai alguse sellest, et Abja kultuurimaja sai konverentsiks imeliselt helge välisfassaadi. Konverentsi päeval tervitasid külalisi värskelt värvitud Abja kultuurimaja ees Mulgimaa omavalitsuste lippude palear.

Konverentsi õnnestumisse oma andsid panuse Abja kultuurimaja inimesed, Mulgi Ukuvakk, kes kaunistas maja seestpoolt mulgipärase käsitööga, mõnused torupillimuusikud ja siis muidugi Popsi köögi poolt valmistatud kohvikõrvane ja lõuna enam kui 200 inimesele.

Mulgi konverentsil pakutakse ikka päris oma ja

ehedat mulgi toitu – nii ka seekord – mulgi puder on see klassika, mis ikka Mulgi konverentsil laual. Ja maitsetes hästi!

Juubelikonverentsil pidas kõne Eesti Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves. Hr EV President on aastaid olnud Mulgi Kultuuri Instituudi patroon. Tänuks toetamise eest kinkisid mulgid Toomas Hendrik Ilvesele Enno Alliku õlimaali, mis spetsiaalselt selleks puhuks telliti – Mulgimaa kaart oma põnevate paikadega, et see Ärmal hr Presidendile ikka Mulgimaad meenutaks.

Konverentsil esines Mulgi segakoor, mis loodi eelmise aasta sügisel ja liidab lauluhuvilisi üle kogu Mulgimaa. Kuulates segakoori laulu, oli raske uskudagi, et see koor on kokku laulnud alles aasta – nii imeliselt hästi kõlasid nii Mulgimaale kui ka isamaalised laulud.

Konverentsil kuulutati välja auhinna „Mulgimaa uhkus 2015“. Seda auhinda annab Kultuuri Instituut välja alates 2012. aastast.

Tänavuse aasta Mulgimaa uhkuseks valiti tekstiilikunstnik, muuseumi looja, õppejõud ja professor ning Kääriku talu perenaine Anu Raud! Nii nagu Anu Raud ka oma tänukõnes mainis,

Tänuks toetamise eest kinkisid mulgid Toomas Hendrik Ilvesele Enno Alliku õlimaali. Foto: Neil Viskov

siis tema vanavanaisa oli Abja sepp ja just toonane Abja parun andis Raudadele perekonnanime. Soovime Mulgimaa uhkusele Anu Rauale head tervist, jõudu ja jaksu oma vaipade tegemisel ja noorte üliõpilaste õpetamisel!

Konverentsil nimetati Mulgi Kultuuri Instituudi vanem 2016. aastaks. VI mulgi instituudi vanemaks on Abja vallavanem Peeter Rahnel. Esimest korda sai X Mulgi konverentsil vanem kaela hõbedast mulgi vanema ametiraha koos ketiga. Ametiraha uuele Mulgi vanemale pani kaela senine Mulgi vanem - Hummuli

vallavanem Enn Mihhailov. Ametiraha autor on ehtekunstnik Riin Somelar, kuningketi stiilis keti autor on Mart Nõu. Ametiraha on kantud mulgi mustritest. Kokku on ametirahas ja ketis peaaegu 300 grammi hõbedat. Oluline on märkida, et kuigi Mulgi Kultuuri Instituut korraldas ametiraha ja keti valmistamist, siis selle eest tasusid kõik Mulgimaa omavalitsused solidaarselt. Soovime uuele Mulgi Kultuuri Instituudi vanemale töökat, aga samas rõõmurohket vanema aastat!

Esinejad olid juubelikonverentsile väärilised: kirjanik ja semiootik dok-

torikraadiga Tarvasto mulk Valdur Mikita (tasub lugeda Valdur Mikita viimast raamatut „Lingvistiline mets!“), mulgi juurtega (Abjast!) teadlane ja kirjandusmuuseumi juht Urmas Sutrop; riigikogu aseesimees Helir-Valdor Seeder. Mulkide jaoks ajaloos olulisest teemast – linakasvatusest, kõneles Mariann Rammo. Abja linavabriku raamat Mariann Rammo sulest ilmus paar kuud tagasi ja tegemist on olulise ülevaatega ja kokkuvõttega mulkide ajaloos. Mulgi ja ehituslugu laiemalt tutvustas teadlane ja Vabaõhumuuseumi teadusdirektor Heiki Pärdis.

Ühtlasi esitleti konverentsil tuliut ja trükisooja enam kui 600 leheküljelist raamatut „Mulgimaa rahvarõivad“, mille autor on Tiina Jürgen ja peatoimetaja Ave Matsin. On sümbolne, et mulkide jaoks olulist koguteost, enam kui 3 kg kaaluvat raamatut Mulgi rahvarõivad esitleti esmakordselt just X Mulgi konverentsil enam kui 200 inimese ees. Võib uhkustundega tõdeda, et selle koguteosega on mulgid end taas ajalukku kirjutanud – ühelgi teisel rahvakillul Eestimaal sellist võimast koguteost rahvariistest vastu panna ei ole!

Mulgi konverentsi korraldajana tänan kaaskorraldajat Abja valda ja vallavanem Peeter Rahnelit, kes aitasid konverentsist luua just sellise ürituse, nagu ütles oma tagasisides Valdur Mikita – võimas konverents oli!

Ja kuna konverents oli osalistele tasuta, siis ei saa mainimata jätta, et finantsidega toetasid konverentsi korraldamist Mulgimaa kultuuriprogrammi, Mulgi Kultuuri Instituut ja Abja vald.

KAJA ALLILENDER
Mulgi Kultuuri Instituut

Abja noortekeskus tähistas sünnipäeva

25. septembril tähistas Abja noortekeskus oma kuuendat sünnipäeva. Sünnipäevapidu algas tori kaunistamisega. Noortekeskuse köögis valmis maitsev tort, mille kaunistamisest võtsid osa mitmed andekad kätepaarid. Päev jätkus lõbusate teatvõistlustega noortekeskuse hoovis, mille käigus võeti mõõtu kõieveos, õhupallide katkitemises ja mitmete muudel aladel. Sportmängudele järgnes komisjoomise paus. Päev lõppes unenäopüüdja meisterdamise töötoaga. Huvilisi kogunes töölaua äärde hulgaliselt ning Kersti Kutseri (Dreams by Eleanor - www.facebook.com/dreamsbyeleanor) juhendamisel asuti ühiselt unenäopüüdjad meisterdama. Iga osaleja sai endale koju

Iga osaleja sai endale koju viia värvilise unenäopüüdja, millesse olid lisaks pärlitele ja sulgedele põimitud head mõtted ja soovid.

Foto: Kersti Kutser

viia värvilise unenäopüüdja, millesse olid lisaks pärlitele ja sulgedele põimitud head mõtted ja soovid. Abja

noortekeskuse tegemiste kohta saab teavet meie kodulehelt noortekeskus.abja.ee ja Facebooki lehelt.

LIISI RÄÄBUS
Abja noortekeskuse
juhataja

Abja gümnaasiumi õpilasesinduse reis Saaremaale

Abja gümnaasiumi õpilasesindusel oli tore võimalus minna Saaremaale külla Leisi keskkooli õpilasesindusele. Reisi alustasime reedel, 9. oktoobril. Sõitsime bussi ja praamiga kokku umbes neli tundi. Sinna jõudes oli meil mõned tunnid vaba aega, mille kulutasime värskes õhus viibides. Käisime läbi 2 km pikkuse Nihatu matkaraja

ning ronisime Leisi seiklusradjal. Kui enne olid paljud unised ja väsinud, siis peale looduses olemist olid kõik puhanud, rõõmsad ning valmis teistega kohtuma. Leisi õpilasesindus rääkisid meile, kuidas nende kool töötab ja toimib ning milline on nende panus. Kuulasime väga tähelepanelikult ja olime igati üllatunud. Võrreldes nendega, on meil veel

palju õppida. Saime motivatsiooni ja suures koguses inspiratsiooni. Mängisime mitmeid tutvumismänge ja õhtul vaatasime filme. Ööbisime Leisi kooli aulad. Laupäeval käisime vaatamas Angla tuulikuid ja pärimuskultuurikeskust, Maasilinna linnuse varemeid ning Juhan Smuuli sünnikohta Koguva külas.

Mind üllatas see, et kuigi

oleme erinevatest klassidest, saime kõik omavahel sõbralikult läbi. Reis oli tore ja õpetlik. Omandasime uusi tutvusi, kogemusi ja mõtteid. Oleme tänulikud Abja gümnaasiumile ja oma huvijuhile Christi Lõhmus-Ergile, kes selle organiseeris.

KÄTLIN TIIDU
Abja gümnaasiumi õpilasesinduse asepresident

OMAVALITSUSKROONIKAT

ABJA VALLAVOLIKOGU:

23.09.2015 toimunud istungil:

- 1) võeti vastu Abja valla arengukava ja eelarvestrateegia;
- 2) anti välja määrus huvitegevuse rahastamiseks väljapoole Abja valda

ABJA VALLAVALITSUS:

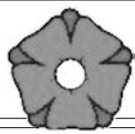
16.09.2015 toimunud istungil:

- 1) võeti vastu korraldus vajaduspõhise peretoetuse maksimiseks septembrikuu eest vastavalt sotsiaalhoolekande seadusele 27 taotlejale kokku 1800 eurot;
- 2) eraldati valla eelarvelistest vahenditest raha puudega lastele ja alla 10-aastaste puudega laste saatjatele Abja spordi- ja tervisekeskuses tervistava ujumisteenuse eest tasumiseks;
- 3) anti nõusolek vallale kuuluvate kuue kinnistu koormamisega tähtajatu isikliku kasutusõigusega Eesti Lairiba Arenduse sihtasutuse kasuks;
- 4) valla eelarvelistest vahenditest eraldati 50 eurot luuleraamatu „Valgusoks“ väljaandmiseks;
- 5) lahendati eraisikute avaldusi;
- 6) kiideti heaks ühe eraisiku hajaasustuse programmi projekti aruanne;
- 7) anti ühele eraisikule kasutusluba elamu kasutamiseks.

28.09.2015 toimunud istungil:

- 1) võeti vastu korraldus toimetulekutoetuse maksimiseks septembrikuu eest vastavalt sotsiaalhoolekande seadusele 8 taotlejale kokku 1099,50 eurot;
- 2) võeti vastu korraldus sotsiaaltoetuste maksimiseks isikute taotluse alusel valla eelarvelistest vahenditest;
- 3) lahendati eraisikute avaldusi;
- 4) määrati kindlaks summad huvitegevuse rahastamiseks väljapoole Abja valda.

Abja vallavolikogu ja -valitsuse protokollidega ja õigusaktidega on võimalik tutvuda <http://www.abja.ee/>, määrused on avalikustatud Riigi Teatajas

VALLAVANEMA VEERG

MKI X Konverents Abja-Paluojaal

Abja vallal ja tema keskusel, Mulgimaa pealinnal Abja-Paluojaal oli suur heameel ja suur au korraldada X Mulgi konverentsi.

Mulgimaa ja Abja vald olid 19. sajandi keskpaigast saati esimesed julged, kes ostsid esimesel võimalusel mõisnikelt talud päriks. See toimus pea kakskümmend aastat varem kui ülejäänud Eesti- ja Liivimaa. Päriks ostetud talud ja arukas ning tugev töö võimaldasid koguda piisavalt jõukust, et kohe võimaldada lastele head haridust. Haritud mulk aga oli tulevase Eesti omariikluse vundamendi üks olulisemaid rajajaid.

1994. aastal kutsus Abja-Paluoja linnavalitsus koostöös väsimatu kodulooürija, tollase Abja keskkooli direktori, Aksel Tiidebergiga kõik ajaloolise Mulgimaa viie kihelkonna omavalitsusjuhid Abja-Paluoja suvepäevadele, mille raames korraldati rahvarohke lipuehtes rongkäik Abja kultuurimaja eest Abja keskkooli, mille aulas korraldati Mulgimaa pühendatud konverents, kus peaesinejaks oli Abja keskkooli vilistlane Mati Laur, ajaloolane, ajaloo-professor Tartu ülikoolist.

Möödunud on sellest 21 aastat. See on vanus, kus paljudes kultuurides inimene leitakse olevat täiskasvanu. Seda kindlasti ka meil. Seda ka tõise ja eluterve MKI-puhul.

Käesolev aasta on juubeliaastaks kolmele Abja vallast pärit, või siin oma elutöö teinud Mulgimaa mehele:

Jaan Jung, sündinud 180 aastat tagasi (18. XI 1835 Tamme küla, Pilstvere kihelkond – 26. VI 1900 Tamme küla) koolmeister, kultuuritegelane, arheoloogia- ja ajaloo-harrastaja. Oli 1857–96 Abja vallas Kaidi koolis õpetaja. Tõlkis esimesena eesti keelde Henriku Liivimaa kroonika (ilmus 1881–83). Kirjutas ajalooamatuid ja -õpikuid. Rakendas aastast 1872 uut kirjaviisi. Koostas kodu-uurimusliku teose „Kodu-maalt“ I–IX (Tartu, 1874–79), tema põhiteos on kolmeosaline „Muinasaja teadus eestlaste maalt“. Baltisaksa muinsu-

seurijate eeskujul hakkas 1874 registreerima, kirjeldama ja kaevama põhiliselt Viljandimaa kivikalmeid ja peamiselt Õpetatud Eesti Seltsi väljaandeks avaldama neid tutvustavaid kirjutisi. Maetud Pilstvere kalmistule. Mälestuskivi, püstitatud Jaan Vommi poolt, asub Penuja tee ääres, Kaidi kooli asukohas.

August Kitzberg, sündinud 160 aastat tagasi (kuni 1863 August Kits, vestekirjanikuna kasutas varjunime Tiibuse Jaak; 29. detsember 1855 Laatre vald, Halliste kihelkond – 10. oktoober 1927 Tartu) oli eesti kirjanik.

August Kitzberg elas lapsena (1857–1871) Niitsaadul Penuja külas, Puldre Äiatare kandikohal, kus ta vend Jaan oli koolmeister. Penuja kirjutas Kitzberg kuulsaks oma raamatus „Ühe vana tuuletallaja“ noorpõlve mälestused“.

Ta töötas Viljandimaal, Pornusel 1873. aastast kihelkonnakohtu notari abilise, töötas hiljemini Pornuses, Mornas ja Abjas kihelkonnakohtu notarina, oli selle järel Polli ja Pöögile valla kirjutaja ja vabanes venestuse tagajärjel kohast. Siis asus ta Viljandisse Viljandi Põllumeeste Seltsi ökonomiks ja teotses hiljemini Kuramaal ja Riias, kust lõpuks siirdus Tartu.

Tema poolt on kirja pandud Mulgimaa tüübid alates saunikuist ja ulatudes kuni mõisnikeni (Abja mõisnik ja kihelkonnakohtunik, parun Stackelberg) ning olud, on andnud ainet tema humoristlikele külajuttudele.

Näitekirjanikuna kirjutas Kitzberg algul külalavade jaoks vähenõudlikke naljamänge, tuntumad neist on „Punga-Mart ja Uba-Kaarel“ (1894) ja „Rätsep Õhk“ (1903; aluseks külajutt „Rätsep Õhk ja tema õnneloos“, 1892). Pärast kutseliste teatrile tekkinud sai temast üks eesti kunstiväertusliku draamakirjanike rajajaid. Vanemuise kutselise teatri avatenduseks sai 1906. aastal Kitzbergi draama „Tuulte pöörises“, järgnesid tragöödia „Libahunt“ (1911, ka filmitud) ja draama „Kauka jumal“ (1915). Kitzberg on kirjutanud ka lastejutte ja -näidendeid, mälestusi ning

Foto: Neil Viskov

Esimest korda sai X Mulgi konverentsil Abja vallavanem Peeter Rahnel kaela mulgi vanema hõbedast ametiraha koos ketiga.

vesteid (vestekirjanikuna kasutas ta varjunime Tiibuse Jaak Tiibus).

Karl August Hindrey, sündinud 140 aastat tagasi (pseudonüüm Hoi Ronk; 15. august 1875 Abja – 9. jaanuar 1947 Tallinn) oli eesti kirjanik, karikaturist ja ajakirjanik.

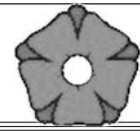
Isa Abja mõisa õllepruul. Alustas õpingutega paruni koduõpetaja juures. Õppis 1883–86 Viljandi Poegluste Elementaarkoolis Friedrich Kuhlbari käe all, 1887–89 Liivimaa maagümnaasiumis, 1889–91 Pärnu gümnaasiumis ning 1891 Hugo Treffneri gümnaasiumis, 1894–98 Peterburis Alexander Stieglitzi kunsttööstuskoolis joonistamist ja maalimist. Täiendas end 1899 Münchenis Anton Azbé ja 1902–04 Pariisis Filippo Colarossi eraakadeemias. Võttis 1917–18 osa Vabadussõja rahvuslike väeosade moodustamisest. Töötas 1904–18 ja 1922–25 Tartus Postimehe toimetuses ning 1918–22 ja 1925–28 Tallinnas Päevalehe toimetuses. Asutas 1905 Postimehe karikatuuride kaasand Sädemed (toimetaja 1905–15 ja 1923–24), kus avaldas umbes 3000 karikatüüri. Toimetas 1925–27 pilkelehte Kratt (Päevalehe kaasanne),

aastast 1928 oli vabakutseline kirjanik. Avaldas enda illustreeritud värsslugusid lastele („Pambu-Peedu“, „Piripilli-Liisu“, „Seene-Mikk“, kõik 1906; „Lõhkiäinen Kolumats“ ja „Nina-Jass ja Näpu-Mall“, mõlemad 1918). Kirjutas 5-köitelise sarja mälestusi („Minu elukroonika“, 3 köidet, 1929; „Murrang“, 1930; „Tõnissoni juures“, 1931), reisiraamatuid („Rännud, rannad, Riviera, Sõsarsaared ja Savoy“, Alates 1944. aasta oktoobrist varjas end Hans Kuuse nime all Iru vanadekodus, kus suri. Maetud Tallinna Metsakalmistule.

Täna ja ka edaspidi käsitleme neid kirjamehi-tunglakandjaid Eesti kultuuri- ja omariikluse teel.

Täismulkideks peetaksegi ajast aega Abja mulke. Juba Jaan Jung Abja valla Kaidi kooliõpetaja kirjeldas Abja mulke kui rikkaid, uhkeid, võimukaid. Mulgimaa inimestel on alati uhkus südames, kuid mitte upsakusest, mitte põhjusel et ollakse mulgid, vaid ennekõike ollakse uhked oma töökuse, ettevõtlikkuse ja kultuurihuvi tõttu.

PEETER RAHNEL

KOOLIUUUDIS

Abja gümnaasiumi II õpilaskonverents

Kätlin Tiidu, Elisabeth Rõigas, Kirke Kask ja Bhatrixa Virumann esitlemas orienteerumismängu grupitööd

Foto: Kristina Korell

28. septembril toimus Abja gümnaasiumis teine õpilaskonverents, kus esitati õnnestunumaid loov- ja uurimistöid.

Konverentsi avas õppealajuhataja Tiia Riet, kes juhatas sisse ka iga esineja oma humoorikal moel. Seekordne konverents erines eelmisest tunduvalt: esinejaid oli 12, neist neli olid külalised naaberkoolidest: August Kitzbergi nimelisest gümnaasiumist, Paalalinna ja Halliste koolist.

Tööde teemad olid väga erinevad: orienteerumismängu grupitööna (Kirke Kask, Elisabeth Rõigas, Kätlin Tiidu ja Bhatrixa Virumann), klaverimuusika kontsert „Mosaiik“ paaristööna (Raili Naruson ja Eliisa Raal). Orienteerumismängu nautisime kogu kooliperega, mälestusi sellest edastas lustakas video. Et ka klassikaline muusika on meie koolis au sees, tõestasid noored klaverikunstnikud Raili ja Eliisa.

Abja kooliga seotud tööd olid Kevin Ergi „Kooli hümnid orkestriseade“ ja direktor Sirje Renteri „Aksel Tiidebergi elu ja tööaastad“. Oma kodukoha ajaloo kohta kõneles ka Henry Ellermaa töö „Vana-Kariste kooli ajalugu“ ning Maarja Mõts oli pühendanud oma uurimistöo Karksi-Nuia olulisele ja huvitavale inimesele Jüri Kivistikule.

Elevust tekitasid praktilised tööd: „Murutraktori kärud ehitamine“ (Kaido Raal) ja „Söegrill“ (Enn Robert Kinnas Paalalinna koolist). Kes ei tahaks omada ise valmistatud kena murutraktori kärud või imposantset söegrilli.

Ei jäänud unarusse ka kirjanduse- ja keeleteema: loovtööd „Jaan Rannapi elu ja looming“ esitles Halliste kooli õpilane Liivika Lunter ja keeleteema võttis üles Karl Steven Valdmaa Paalalinna koolist „VPK õpilaste kontaktid Soome ja soome keelega“.

Noorte endiga olid seotud Katriin Alliku „Reklaami mõju noortele“ ja Edvin Kulemini „Videomängud ja nende mõju AG 6.–12. kl õpilaste tervisele.“ Nii mõnedki õpilased said aru, et videomängud ei ole ainus meelelahutus.

Kõikidest töödtest oli näha, et õpilased oskavad püstitada töö eesmärgi, neid läbi viia ja järeldusteni jõuda. Kindlasti olid konverentsil esinejad suureks abiks ja eeskujuks järgnevatele loov- ja uurimistöo tegijatele. Elav eeskujuga on direktor Sirje Renter, kes tegi ise põhjaliku töö meie kooli kauaaegselt juhust, ajaloolasest ja kodulooürija Aksel Tiidebergist. Sirje Renter kuulutas välja koduloo uurimise konkursi, mis on pühendatud Aksel Tiidebergile.

Konverentsi lõpetamisel tänati kõiki juhendajaid, esinejaid ja külalisi.

SILVIA MÄLKSOO

Abja Spordi- ja Tervisekeskus
Tule ujuma ja veest rõõmu tundma!

UUS!
AURU-SOOLASAUN
AROOMI-AURUSAUN
AVATUD
E-R 13.00-22.00
L-P 11.00-22.00
INFO: 436 4101
sport.abja.ee

SUUR JA VÄIKE BASSEIN
LEILISAUN MASSAAŽIJOAD
LÕOGASTAV MULLIPINK

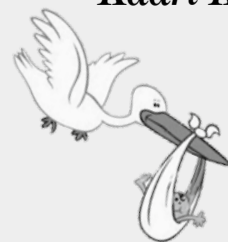
Teisipäeval, 27. oktoobril kell 18.00

Õhtu kirjanik
OLAVI
RUITLASEGA

Abja Kultuurimaja väikeses saalis

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Kadri Kivimets ja Arne Lohu
14.09.2015 sündis
poeg JOHANNES

Tervisepäeval Mõisakülas kõneles Aleksei Turovski

Mõisaküla kultuurimaja ja linna sotsiaalkomisjoni koostöös 20. septembril teoks saanud sisuka ja huvitava tervisepäeva külalisteks olid teadliku toitumise edendaja Herdis Elmend Pärnust ja populaarne loomariigi elu tundja Aleksei Turovski.

Tervislikust toitumisest kõnelnud juba aastaid taimetoitlane Herdis Elmend tuletas kuulajatele meelde lihtsaid, ent igapäevaelus unumema kippuvaid tõsiasju. Ta soovitas köögivilja mitte keeta ega paraadida, vaid hautada, sest nii säilib toidus rohkem vitamiine. Öunu on maos ja soolestikus kõhugaaside vältimiseks mõistlik süüa enne põhitoidukorda, mitte pärast. Puu- ja köögiviljaviile on tervislik süüa ka kuivatatult. Nii muutuvad need veelgi magusamaks ja sobivad lastele hästi kommidena asemele. Iga saalisviibija võis ise veenduda, kui hästi kuivatatud peet, porgand ja ka hapukapsas maitsevad. Kiitust pälvis ka külalise kohapeal valmistatud tervisepommi. Paljud said toitumisasjatundjalt neid huvitavatele küsimustele vastuseid.

„Ärge külmetage, aga mis veel tähtsam – ärge kuumenegage üle,“ soovitas saalitäiele kuulajatele Tallinna loomaaias töötav tuntud zooloog, saatejuht ja autor Aleksei Turovski. See on

Toitumiseõpetaja Herdis Elmend (vasakul) õpetas Mõisaküla tervisepäeval, kuidas valmistada energiapommi tuntud maitsvat smuutit.

tema sõnul ühtviisi tähtis nii inimestele kui ka loomadele. Huvitavaid näiteid tuues kõneles Turovski tervisepäeval Mõisakülas loomade hügieenist ja tervisekäitumisest, toitumisest jne. „Puhas koer on söönud koer, söönud koer on terve koer,“ sõnas teadlane kokkuvõtvalt.

„Palju jäi seekord rääkimata, aga kui tulete Tallinna loomaaeda, tuletage meelde, et olete Mõisakülast, siis räägime edasi,“ sõnas lektor pooleteisetunnise esinemise lõpuks teda tugeva aplausiga tänanud rahvale.

Tavakohaselt oli tervisepäeva kavas linnatiir nii kepikõndijatele kui jalgrattureile. Paljud soovijad lasid mõõta oma vererõhku ja veresuhkru taset. Toitumisteemalistele küsimustele õigesti vastanud said auhinna puu- ja köögivilju.

Lastele pakkus huvi ki-

vimaali töötuba, kus igaüks omale kauni lepatriinu võis maalida. Nii väikesed kui suured kasutasid võimalust endale papirõngale meelepärane märk kujundada, mis Juta Jalaka kangivajutuse peale sellisena samas metalltoorikule jäädvustus ja mille kohe rinda sai panna.

Traditsiooniliselt pakuti kõigile perenaiste poolt kohapeal valmis segatud maitsvat aedvilja-tervisesalatit karaski ja teega.

Osalejate vahel nende registreerimisnumbrit alusel korraldatud õnneloo auhindade seas olid muuhulgas nii aiasaadused kui ka kohalike meistrite käsitööd.

„Kõik oli tore, mis kavas oli, ei oskagi midagi esile tuua,“ jäid tervisepäeva rahule pensionärid Zinaida Meltsas ja Elsa Lindikrei.

Korraldajate nimel tänas linna sotsiaaltöötaja Ma-

Saalitäiele kuulajatele Mõisakülas põnevast loomariigi elu tutvustanud Aleksei Turovski kujutas oma kohapeal stantsi all valminud ja kuue külge kinnitatud rinnamärgil üht Lõuna-Ameerika looma.

Fotod: Meelis Sõerd.

rina Raid nii korraldajaid sotsiaalkomisjonist ja kultuurimajast, paljusid vabatahtlikke abilisi, õnneloo auhindade annetajaid ja loomulikult osalejaid.

MEELIS SÕERD

KÜSIMUS~VASTUS

Mõisaküla kooli ettelugemisvõistlusel osalesid tublilt IV klassi õpilased (vasakult) Kriti Zujeva, Geilyn Tisler, Marii Hannok ja Kärt Pärnat.

Foto: Evi Oissar.

Mõisakülas on tublid ettelugejad

Mida võib kokkuvõtteks öelda pärast tänavust koolisisest ja maakondlikku õpilaste ettelugemispäeva, Mõisaküla raamatukogu töötaja Evi Oissar?

Ettelugemispäev, mida tähistatakse 20. oktoobril, toimus tänavu juba kahekümne teist aastat. Mõisaküla koolis oli sel puhul ettelugemisvõistlus oktoobri algul. Võistles neli neljanda klassi õpilast: Kristi Zujeva, Geilyn Tisler, Marii Hannok ja Kärt Pärnat. Žüriisse olid palutud kooli direktor Pirje Usin, emakeeleõpetaja Aita Matson ja mina. Ettelugemispäeva teemaks oli „Muusika lasteraamatutes“.

Iga võistleja loosis endale raamatu ja esinemisjärjekorra. Parimat välja valida oli eriti keeruline, kuna kõik lugejad olid väga tublid ja tasavägised. Otsustati, et kooli esindab maakondlikul võistlusel Viljandis 14. oktoobril Geilyn Tisler.

Viljandis selgus tosina ettelugeja seast parim, esindamiseks maakonda Tallinnas vabariiklikul ettelugemispäeval, mis toimus 17. oktoobril. Meie Geilyn Tisler tuli igati tublilt nelja parema hulka. Ettelugemispäev Viljandis oli osalejatele väga põnev ja väljakutset pakkuv, samas meelelahutuslik kuulajatele.

Õpilased omandavad ettelugemisvõistlusel osaledes nii esinemisokust kui ka julgust suurele hulcale ette lugeda, mis pole alati kerge toiming.

Küsitlenud
MEELIS SÕERD

Kaarlis peeti mihklilaata

Kolletamiskuu esimesel laupäeval toimus Kaarli rahvamaja juures ümbruskonna elanike ettevõtmisel esmakordselt mihklilaat.

Hiljuti korraliku uue kõvakatte saanud rahvamaja esisel kõlas muusika. Päiesepaistel istusid laudade taga laadapakkujad oma kaubaga. Laudade ümber kõndis uudishimulikke ostjaid, aeg-ajalt peatus platsi ääres taas järjekordne auto.

Ühel laual kõitsid pilku Tiina Kuusiku värvikad telgedel kootud kaltsuvaibad. Kõrvallaul pakkus kohalik perenaine Saima Volens teise ringi riidekaupa ning jalatseid.

Kõige rohkem uudistajaid oli Olustvere ametikoolis rahvusliku puidutöötlemise eriala õppinud õisulase Piret Koppelmani laua ümber. Seal oli valik praktilisi puitsemeid, mis olid kaunistatud sisse põletatud mulgi muustritega. Saadaval olid suuremad ja väiksemad lõikelauad,

Enim tähelepanu Kaarli mihklilaadal pälvisid õisulase Piret Koppelmani (paremalt teine) rahvuslikus stiilis valmistatud puidust esemed

Foto: Meelis Sõerd.

pannilabid ja -noad ja lahtitõmmatava kaanega karbid ehk küübid – vajalikud kodumajapidamises ja sobilikud kingituseks. Meistrile endale meeldisid kõige enam pihlakast tehtud hambaorgitopsid. Pihlakast olid ka põletatud mustriga kaelaehed. Need olid laual korvikeses, mille oli valmistanud seekordne kõige kaugem laadali-

ne. Selleks oli Maru külast Halliste kaudu jalgrattal tulles oma korvikoormaga parkümmend kilomeetrit pedaalunud Priit Retsep. Nuga käes, lasi meistrimees järjekordset korvi valmistades huviliste silme all näpudel käia ka laadaplatsil.

Et mihklilaat ikka ka sügise nägu oleks, selle eest hoolitses Heli Meel Kaarlist, tekitades elevust oma aiast

kaasa toodud toreda värvuse ja kujuga kartulitega.

Kuigi nii pakkujaid kui ostuhuvilisi mahtunuks laadaplatsile märksa rohkem, jäi Kaarli rahvamaja juhataja Liisa-Andra Lohu oma esimese laadaga rahule. Mõttes on järgmine laad korraldada juba jõulude eel.

MEELIS SÕERD

Õnnitleme!

ALICE LAKS	89
AINO VIIDIK	86
MILVI KOIK	83
ERKI NÕUMEES	80

Halliste vallavalitsus

LIIDIA HEINASAAR	94
ULVI LUIGE	89
IRLANDA KARTAU	88
ASTA PÄRNIS	86
LAIN KÕHJUS	84
MAIMU KAMALE	83
MAIMU LAIN	83
SALME MOOR	82

Mõisaküla linnavalitsus

Sügis lasteaias

Igal aastal tähistame lasteaias sügise sünnipäeva lõbusa peoga. Sellel aastal tervitasime sügist looduse keskel.

21. septembril sõitis lasteaias ette buss ja kõik lapsed koos õpetajatega sõitsid külla Paudi tallu, et tutvuda sealse metsa loodusrajaga. Meid ootasid Paudi talu perenaine Rita koos oma meesperega. Peale väikest sissejuhatuset asutasime, nii suured kui väikesed, metsarajale kõndima. Iga puu ja taime kohta oli perenaisel oma lugu ja raja ääres olid õpetlikud stendid ja erinevad näitused. Lapsed said teada palju uut metsas olevate taimede, marjade ja seente kohta. Ühes kohas oli hästi palju sipelgapesi ja lapsed uurisid neid huviga. Tõrukeste ja Kábikeste rühma lastele pakkus erilist rõõmu joosta läbi päris heinarõugu alt. Seal võis kohata ka perenaise „muruniidukit“ – hobust. Peale matka puhkas laseaiapere metsaonnis jalgu. Perenaine Rita pakkus lastele sooja jõhvikajooki ja seenekujulisi küpsiseid. Oli väga tore

Ühes kohas oli hästi palju sipelgapesi ja lapsed uurisid neid huviga.

üritus ja mälestuseks sai tehtud palju pilte.

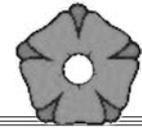
Mihklipäeval oli saalis sügisnäitus, kus lapsevanemad olid koos lastega meisterdanud põnevaid asju sügisandidest. Seal oli erinevaid aiasaadusi aga ka põnevaid loomi ja seadeid. Kartulist valmis pöder ja si-

like, arbuusist lapsevanker, kõrvitsast ämblik. Lapsevanemad olid väga tublid ja tulemus oli ilus.

5.-9. oktoobrini tähistasime leivanädalat. Iga laps pidi kodust tooma oma pere leiva pakendi ja need pandi välja kõigile vaatamiseks. Reedel oli aga lastevanematel ülesandeks

valmistada üks huvitav võileib ja tuua see lasteaiada. Nendest võileibadest tehti näitus. Hiljem sai iga laps oma võileiba maits- ta ja sõpradele pakkuda. Leivanädala lõpetas lõbus mängupidu saalis.

MAIE MÄGI

KODUKANDI UUDISED

Abja raamatukogu tegemisi

Tänavusteks Kuldlugeja tiitli saajateks osutusid Luca Luisk ja Silja Karotamm.

Fotod: Abja raamatukogu

Kuldlugeja

Juba mitmendat aastat annab Abja raamatukogu välja parimatele lugejatele Kuldlugeja tiitlit. Tänavusteks Kuldlugeja tiitli saajateks osutusid Luca Luisk ja Silja Karotamm. Luca on suur ajaloo teemalise kirjanduse huviline ja Silja Karotamm on üks sagedasemaid raamatukogu külastajaid, tihti koos abikaasaga.

Kõige suuremat tähelepanelikkust näitasid üles Helina Prii ja Johanna Järve.

Suvedetektiiv 2015

Abja raamatukogu tegi kokkuvõtted järjekordsest suvisest lugemismängust „Suvedetektiiv“.

Kõige suuremat tähelepanelikkust näitasid üles Helina Prii ja Johanna Järve. Nemad said tubli lugemise ja osalemise eest tänukirja ja Abja-Paluoja raamatukaupluse kinkekaardi.

Kultuurikonksukese 1. voor

Kultuurikonksuke on Viljandi linnaraamatukogu korraldatav viktoriin 2.-4. klassi õpilastele, mis kutsub lugema ajakirju Hea Laps, Täheke ja Minu Maaile. Selle hooaja 1. vooru võit tuli Mia-Brigitta Kommerile Abja gümnaasiumi 3. klassist.

Aeg möödub ja riiuab nii mõnda, elu viib paljuga käest. Aja õigus on võtta ja anda, kuid mälestus on jääv...

MÄLESTAME

SILVI-MERIKE SEPP
24.09.1936 – 05.10.2015

JAAK PÖDER
02.04.1948 – 11.10.2015

Spordinädal meie koolis

„Viitsid vä?“ ehk üle-euroopaline spordinädal toimus 7.–13. septembrini ning meie koolis tähistati seda mitmete erinevate sportlike ja spordiga seotud üritustega.

Esmaspäeval ja kolmapäeval sisustasid klassid ühe vahetunni aulas muusika ja liikumisega. Virgutavast võimlemisest, mis aitas vähendada koolitunni pingeid, võttis osa üpriski palju õpilasi, kes lahkusid saalist vahetunni lõpus naerata- vate nägudega. Väga tore oli ka näha õpetajaid osa võtmas virgutavast võimlemisest.

Sporditeemaline mä- lumäng toimus kõikidele klassidele teisipäeval. Küsimused olid koostanud kehalise kasvatusõpetajad ning kui aus olla, panid need küsimused ikka väga hästi proovile, kui tähelepanelikud me olime spordi- uudiste osas ja kui hästi me teadsime spordist üldiselt ning kui kiirelt leidsime internetist õigeid vastuseid neile küsimustele, mille vallas me vähikud olime.

Spordinädala tippünd- mus meie koolis oli nel- japäeval, mil kõik klassid kogunesid kaheks tunniks staadionile, et võtta osa eri-

nevatest lõbusatest sportli- kest mängudest. Me saime moodustada inimestest tähti ja numbreid, joosta suhkrukotis, tassida palle ja saepuru, ajada nõõri läbi särgi ning üritada mahtu- da läbi väikese hularõnga. Nende mängudega saime paremini tuttavaks ja üht- semaks klassiks.

Algklasside lapsed lõ- butsesid teisipäeval võist- kondlikus kergejõustiku- võistluses.

Kogu „Viitsid vä?“ - „Mina viitsin!“ spordinädala kok- kuvõtte tehti teisipäeval 15. septembril, kus esine- sid kõik klassid. Auhinnad

mitmevõistluse parimatele pani välja ühendus Sport Kõigile ja samuti kuulutati kogunemisel välja meie kooli kõige aktiivsem klass 9. klass. Meie kõigi suvi oli sportlikult mitmekülgne, mis väljendus meie luule- tustes, piltides ja videotes.

Spordinädal kogu koo- liga on tore üritus ja loo- dame, et järgmine aasta on sama aktiivne kogu aeg kui oli meie eelmine nädal.

MERIKE VOSS

Abja gümnaasiumi 10. klass

Abja kultuurimaja tegemised oktoobris-novembris

Näitused: oktoobrist-detsembrini I korruse fuajees Eesti loodus- museumi rändnäitus „Teravmökk-ninasarvik Murray“ Oktoobris Ülle Haabi (akvarellid, kalligraafia) ja Juka Käärman (õli ja akrüülmaalid) isikunäitus „Voolavad metsad“ Novembris-detsembris rändnäitus „Sputnikust EstCubeni

22.10 kell 19.00 kontserdisari „Muusika Eestimaale“ Rein Rannap (klaver), keelpillikvartett Prezioso. Pääse 5.- 27.10 kell 18.00 kohtumine kirjanik Olev Ruitlasega (väikeses saalis)

29.10 kell 17.00 klubi Meelespea peoõhtu
05.11 kell 17.00 perepäev Abja gümnaasiumis
07.11 kell 9.00 sügislaul Tiigi tänaval
12.11 kell 18.30 Abja mälumängu avavoor
14.11 kell 22.00 TudengiPall afterparty
19.11 kell 19.00 „Alustame algusest“ MTÜ Raaam etendus. Sooduspääse 14.-/tavapäase 12.-
26.11 kell 17.00 klubi Meelespea peoõhtu
29.11 kell 15.00 I advendi kontsert

Jooksev info kodulehelt www.abjakultuurimaja.ee ja tel 436 0055 või 5698 3806.

Õnnitleme eakaid häällilapsi

HILDA JÕESTE	88	SILVIA TAUTS	70
MÄRT LOND	85	RALF LINNUPUU	70
REETA METS	85	NIINA SIKKA	70
HILDA RÕIGAS	84	ANDRES KIVILAAN	70
EDUARD ORAV	84		
HILLART NURMELA	83		
VAIKI VAHTER	82		
AIME RÄIM	80		
THIU TENNO	80		
LEHTE VIITAS	80		
LINDA PÖDER	75		
MAIRE NAEL	75		

**SILMADE KONTROLL
ja PRILLIDE MÜÜK**

16. XI kella 10
Abja kultuurimajas.
Info ja etteregistr tel 5323 2454.

Puurvesi
PUURKAEVUD

Puurkaevude ja maasoojus puuraukude projekteerimine, puurimine, remont, likvideerimine. Vee- ja kaablitrassi rajamine ning pumpade paigaldus.

Tel: 5569 4310 info@puurvesi.ee
Taavi Hanson www.puurvesi.ee

**NÄGEMISKONTROLL ja
PRILLIMÜÜK ABJA-PALUOJAS !**
Kutsume vallaharvast oma silmi kontrollima ja prille ostma!

Ootame Teid
07.11.2015 alates kella 10.00
Abja päevakeskuses
aadressil Pärnu mnt 10

Nägemiskontrolliks tuleks eelnevalt registreerida telefonil
385 2603 või 5698 1972.

Metsakeskus.ee

**Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.**
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Kuidas käituda metsloomale otsasõidu korral

Loomadele otsasõite toimub liikluses küllalt sageli, eriti pimedatel aastaaegadel nagu praegu. Taoliste kokkupõrgetega kaasnevad kahjud on teatavasti suured.

Ohutuse tagamiseks saab autojuht aga ise mõndagi ära teha. Oluline on looma märgates sõidukiirust vähendada või peatuda ning mitte looma signaali või kaugtuledega signaali või kaugtuledega ehmatada. Vähem räägitakse aga sellest, et tuleb hoida pikivahet, kuna vastasel juhul on eesoleva looma tõttu pidurdanud autole tagant otsasõit vältimatu.

Kui kokkupõrge metsloomaga on siiski toimunud, on esmajärjekorras vajalik vältida kahju suu-

renemist ja tagada üldine ohutus. Selleks peatage sõiduk ja lülitage sisse ohutuled, halva nähtavuse korral asetage teele ohukolmnurk.

Kui õnnetuse tagajärjel on inimesed vigastatud, teavitage viivitamatult juhtunust häirekeskust telefonil 112.

Peale abi kutsumist tuleb anda vigastatutele esmaabi. Kui selleks vajalikud oskused puuduvad, käituge vastavalt häirekeskuse poolt antud korraldustele.

Vigastatud loomast võib teada anda politseile, kuid õigem on maanteel hukunud või vigastatud suuruluki (hunt, karu, ilves, metssiga, punahirv, põder või metskits) puhul teatada sellest Keskkonnainspekt-

siooni valvetelefonil 1313.

Teel hukunud või vigastatud väikeulukitest saab teatada maanteinfo keskuse telefonil 1510, kust edastatakse info piirkonna teedevalitsusele. Linna või asula piires sõiduki alla jäänud või muul viisil hukunud loomadest tuleks teatada kohalikule omavalitsusele.

Kui käepärast on fotoaparaat või mobiiltelefon, on kasulik sündmuskohta ja sõidukit pildistada. Metsvõi kariloomale otsasõidu puhul on kindlustusvõtjal kohustus tõendada loomale otsasõitu.

Pärast juhtumi asjaolude fikseerimist võib sõidukiga sündmuskohalt lahku- da, kui juht on veendunud,

et sõidukiga liikumine on ohutu. Muul juhul tuleb sõiduki transportimiseks kasutada puksiirteenuse abi.

Teavitage kindlustusandjat juhtunust esimesel võimalusel ning tegutsege vastavalt kahjukäsitlejate antud juhistele.

Tasub teada, et liikluskindlustus ei hüvita teele jooksnud metsloomade poolt tekitatud kahju. Kahju hüvitatakse vaid kaskokindlustuse olemasolu korral ning mitmed kindlustusseltsid ei nõua metsloomale otsasõidu tõttu tekkinud kahjude korral kasko omavastutuse summa tasumist.

Rinnavähk on ennetatav

15. oktoobril toimus juba kaheksandat aastat EUROPA DONNA (Euroopa Rinnavähi Ühendus) poolt algatatud üleeuroopaline teavituskampaania Rinna Tervise Päev, millega soovitakse tütarlastele ja naistele meelde tuletada tervislike eluviiside tähtsust rinnavähi ennetamise seisukohast ning rinnavähi varajase avastamise võimalusi. Sellel aastal oli Rinna Tervise Päeva motoks „Tee iga päev häid valikuid oma rindade tervise heaks.“.

Olles füüsiliselt aktiivne, säilitades normaalset

kehakaalu ja toitudes ter- vislikult on võimalus oluliselt vähendada rinnavähi tekke riski.

Viimased uuringud näitavad, et ülekaalu vältides väheneb menopausi-järgne rinnavähi tekke risk. Väga oluline on täiskasvanueas säilitada kehamassiindeksit (BMI) vahemikus 18,5-24,9.

Rinnavähk on paljudes maailma maades kõige sagedamini esinev pahaloomuline kasvaja naistel. Seda ka Eestis, kus diagnoositakse aastas vähiregistri andmetel üle 726 uue rinnavähijahu.

Väga oluline on, et naised hooliksid ka ise oma tervisest – külastaksid regulaarselt günekoloogi, perearsti ja kontrolliks ise oma rindu, teostades rindade enesevaatlust üks kord kuus.

Uuringud Euroopas näitavad, et 50-69-aastastel naistel, kes osalevad mammograafia sõeluuringutes, väheneb rinnavähi suremuse risk umbes 35 %. Uuringus osalemine annab võimaluse rinnavähk avastada juba varases staadiumis. 2015. aastal saavad nimelise kutse uuringule

aastatel 1953, 1954, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963 ja 1965 sündinud ravikindlustust omavad naised. Oluline on, et ka ennast terveks pidavad naised uuringul käiksid, sest rinnavähk varajases staadiumis endast märku ei anna.

Eesti Vähiliit soovib naistele salvestada iPhone ja Androidi nutitelefoni- le ka eestikeelne põhjalike juhenditega enesevaatluse tasuta rakendus.

Rakendus on leitav: kasvaja.net/Rinnavähk/

Muhk Invest teostab:
*Katuseid
*Fassaaditööd
*Üldehitustööd
Tel: +372 5554 4156
muhkinvest@gmail.com

Tänuavaldus

Täna südamest kõiki võitluskaaslasti kaitseliidust, sõpru ja tuttavaid, kes mind hiljutise 90. juubelisünnipäeva puhul meeles pidasid.

Arno Kallas

TÖÖPARKUMINE

Seoses töömahu suurenemisega otsib Karksi-Nuias asuv puidutööstuse ettevõtte AS Textuur sorteerliini operaatorit.

CV palume saata e-mailile textuur@textuur.ee või võtta ühendust tootmisjuhiga telefonil 51 75 485.

ABJA PESU-MAJA

PAKUB KIIRET JA KVALITEETSET TEENUST

Kui vajate, et teie voodipesu, padjad, tekid, rätikud, laudlinad, kardinad jm oleksid puhtad, värsked ilma ja korralikult triigitud, siis olete õiges kohas.

Uue teenusena pakume
VAIPADE KEEMILIST PUHASTUST.

Asume Posti tn 3A (Abja muuseumi taga)
Avatud teisipäevast reedeni kl 10-17
Lisainfo: tel 5650 4470, info@abjapesumaja.ee
www.abjapesumaja.ee

KES VÄÄRIKS KODANIKUTUNNUSTUST?

Viljandi maavanem ootab kodanikupäeva aumärgi kandidaate, ettepanekute esitamise tähtaeg on 25. oktoober 2015.

Kodanikupäeval 26. novembril tunnustab siseministeerium kodanikupäeva aumärgiga neid inimesi, kes on end kodanikuna näidanud parimast küljest – nad on oma kogukonnas või laiemalt ühiskonnas jätnud olulise jälje edendades kodanikusvatust, väärtustades kodanikuteadvust või tehes vabatahtlikku tööd oma kogukonnas. Ettepaneku võivad teha kõik inimesed, esitades selleks vabas vormis kirjaliku taotluse. Märkida tuleb kandidaadi ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg, kontaktid, töökoht, kodakondsus ning iseloomustus ja põhjendus, miks isik väärib kodanikupäeva aumarki. Ettepanekuid kandidaatide kohta oodatakse kirjalikult Viljandi Maavalitsuse kantseleisse (Vabaduse plats 2, 71020 Viljandi) või e-posti aadressil info@viljandi.maavalitsus.ee

Tellige Lõuna-Mulgimaa!

Abja ja Halliste valla ning Mõisaküla linna ühisväljaande Lõuna-Mulgimaa tellimusi käesoleva aasta lõpuni ja 2016. aastaks võtavad jätkuvalt vastu kõik Eesti postkontorid.

Ajaleht ilmub kord kuus (välja arvatud juuli), so. 11 numbrit aastas. Lõuna-Mulgimaa (indeks 00927) jooksva kuu väljaannet saab tellida kuni 10. kuupäevani.

Leheeksemplar maksab 26 senti. Lehe tellimishind kolmeks kuuks on 78 senti, kuueks kuuks 1,56 eurot jne. Aastatellimus maksab 2,86 eurot.

Lõuna-Mulgimaa on pdf-failina programmi Adobe Reader abil loetav ka internetis kohalike ajalehtede hulgast, samuti veebilehtedel www.abja.ee, www.halliste.ee ja www.moisakyla.ee

Lõuna - Mulgimaa

Abja lehekülgede esindaja
Lauri Sepp.
E-post lauri@abja.ee
Tel 435 4784, 5664 0344.
Pärnu mnt 30, Abja-Paluoja, 69403, Viljandimaa.

Halliste ja Mõisaküla lehekülgede ja tagakülje toimetaja **Meelis Soerd** (Sarja tee 18, Veskimäe küla, 69409 Abja-Paluoja postkontor).
Tel 5395 7842 ja 436 0030.
E-post meelis.soerd@gmail.com ja meelis@abja.ee